

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Logistika a její význam v mezinárodním obchodě

Vzdělávací materiál ke kurzu Mezinárodní
obchodní operace

Slezská univerzita v Opavě

Okresní hospodářská komora Karviná

2010 - 2013

Výukový materiál je výstupem projektu „Posílení konkurenceschopnosti zaměstnanců malých a středních firem v Moravskoslezském kraji prostřednictvím vzdělávání v oblasti mezinárodního obchodu a exportu“, zkráceným názvem **ŠKOLA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU**, reg. č. CZ.1.07/3.2.07/01.0036. Projekt je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, přičemž realizátory jsou Slezská univerzita v Opavě a Okresní hospodářská komora v Karviné.

Realizátoři již delší dobu silně vnímají absenci dalšího odborného vzdělávání v oblasti zahraničního obchodu. Nedostatek vhodné nabídky vzdělávacích programů v této oblasti oba partneři vysledovali v rámci jednání s celou řadou spolupracujících subjektů v Moravskoslezském kraji. Jedná se o firmy a organizace, které čerpají informace přímo z trhu, tzn. od firem zapojených do zahraničního obchodu, či podniků, které se do zahraničního obchodu teprve hodlají zapojit a hledají na trhu kvalifikovanou pracovní sílu. Pro důkladné ověření této potřeby dalšího odborného vzdělávání provedli projektoví partneři monitoring potřeb trhu (poptávka zaměstnavatelů po zaměstnancích s kvalifikací v zahraničním obchodě a mezinárodním marketingu; zmapování zájmů zaměstnanců firem a zájemců o práci v zahraničním obchodě), z něhož vyplynula jednoznačná potřeba nabídky ucelených, prakticky zaměřených, výukových kurzů zahraničního obchodu. V současnosti jsou na trhu dalšího vzdělávání v Moravskoslezském kraji nabízeny kurzy a semináře, které se většinou zaměřují na jedno či více témat zahraničního obchodu, ale žádný z nich nepokrývá nabídku vzdělávání v zahraničním obchodě komplexně. Zaměstnanci firem a zájemci o práci v zahraničním obchodě nemají možnost absolvovat ucelený vzdělávací program, po jehož absolvování by byli schopni pracovat jako manažeři zahraničního obchodu znalí všech důležitých oblastí dané problematiky. Proto projektoví partneři považují za nanejvýš důležité vytvořit prakticky orientovaný vzdělávací program zahraničního obchodu a mezinárodního marketingu, který umožní jeho absolventům získat vysoce konkurenční postavení na trhu práce a vytvořit si tak podmínky pro lepší pracovní uplatnění.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Logistika v mezinárodním obchodě

Obsah semináře

1. Logistika a její význam v mezinárodním obchodu.
2. Převážní smlouva a její základní náležitosti, odpovědnost za škodu na zásilce.
3. Světové přepravní systémy */námořní přeprava zboží, mezinárodní železniční přeprava zboží, mezinárodní silniční přeprava zboží, mezinárodní letecká přeprava zboží a přeprava zboží poštou/*.
4. Zásilková smlouva a podstata zásilkových logistických systémů.
5. Skladování zboží a manipulace se zbožím */skladní smlouva, manipulační smlouva-přebalení zboží, změny adjustace zboží, neutralizace dokumentů o zboží apod./*
6. Pojištění a jeho význam v mezinárodním obchodě.
7. Dokladové vybavení zásilek zboží při prodeji zboží do zahraničí a při nákupu zboží ze zahraničí.
8. Obchodování za pomoci příkazních smluv - *Zprostředkování, obchodní zastoupení a komisionářské vztahy v mezinárodním obchodu*

Zpracoval:

JUDr. Jiří Babiš

1. Logistika a její význam v zahraničním obchodě.

- Činnostmi v oblasti logistického zajištění obchodních operací zejména jsou:
 - a) *Zajištění hladkého pohybu zboží, jeho mezinárodní přepravy.*
 - b) *Zajištění úředních formalit při vývozu zboží nebo dovozu zboží.*
 - c) *Zajištění efektivní ochrany zásilek zboží a tím i povinných subjektů smluvních vztahů proti poškození nebo ztrátám zásilek zboží – pojištění zboží.*
 - d) *Správné vybavení zásilek zboží průvodními doklady a dokumenty:*
 1. **Doklady o ceně nebo hodnotě zboží – faktury nebo faktury pro forma**
 2. **Přepravními listinami (nákladními listy B/L, CIM, CMR, AWB apod./**
 3. **Pojistkami nebo pojistnými certifikáty, pokud takové vyžaduje příslušný přepravní systém.**
 4. **Celními dokumenty (Karnety TIR, ATA, Tranzitní celní prohlášení jiného typu apod./**
 5. **Doklady o původu zboží.**
 6. **Příslušnými povoleními a licencemi.**
 7. **Certifikáty podle ochranných předpisů.**
 8. **Certifikáty podle předpisů o technické způsobilosti výrobků.**
- Obchodní operace v zahraničním obchodě dělíme na:
 - a) *Obchody hlavní – hmotné (Nákup-prodej zboží, zušlechťovací styk, užívání věci cizí)*
 - b) *Obchody vedlejší – nehmotné I (Zprostředkování, obchodní zastoupení, komisionářské vztahy a vztahy s mandátních-obstaravatelských smluv)*
 - c) *Obchody pomocné – nehmotné II (Přepravní a zasílatelské smlouvy, smlouvy o skladování zboží a manipulaci se zbožím, ochrana zboží před poškozením nebo ztrátou – smlouvy pojistné) = logistické zajištění obchodních operací.*
- Ze smluvních vztahů v rámci logistického zajištění obchodních operací vznikají náklady – **přímé obchodní náklady – PONy**, které hradí podle příslušné dodací podmínky jeden ze subjektů obchodu hlavního, např. prodávající nebo kupující a které buď snižují výnos obchodu při prodeji zboží nebo zvyšují cenu zboží při nákupu zboží. Jsou to:
 - a) *Náklady na pohyb zboží – dopravné a zasílatelské (spediční) poplatky.*
 - b) *Skladné a manipulační náklady – skladné, balné, náklady na úpravu zboží pro účely dopravy, náklady na adjustaci a změny adjustace apod.)*
 - c) *Pojistné – náklady na pojištění – pojištění typu „A“, „B“, „C“*
- Každá konkrétní dodací podmínka, každá konkrétní dodací doložka INCOTERMS přesně stanovují:
 - a) *Kdo z účastníků hlavního obchodu sjednává smluvní vztahy z obchodů pomocných.*
 - b) *Kdo a až na jaké místo nese náklady z pohybu zboží.*
 - c) *Kdo a až na jaké místo nese náklady z rizik poškození zboží nebo jeho ztráty při jeho pohybu.*
 - d) *Kdy a za jakých okolností lze vynaložené náklady mezi účastníky hlavní smlouvy rozdělit (např. přeprava z jedné přepravní smlouvy s místem plnění „po cestě“, předcházení lomenému pojištění apod.)*

- V každé dodací podmínce, u každé konkrétní doložky INCOTERMS jsou taxativně stanoveny pro účastníky hlavní smlouvy povinnosti k provedení úředních formalit při vývozu nebo dovozu zboží ve vztahu ke konkrétní dodací doložce INCOTERMS.
- Do logistického zajištění obchodních operací také řadíme:
 - a) *Pořízení inkasních, legitimačních nebo dispozičních dokumentů a dodání jejich vzorů zejména bankám pro účely dokumentárních plateb.*
 - b) *Zajištění inkasních instrukcí pro platby dokumentárním inkasem inkasující stranou nebo zajištění akreditivu při dlužnou stranou při placení akreditivem.*

2. Obecná přepravní smlouva a její náležitosti.

Obecná smlouva o přepravě věcí – přepravní smlouva.

Přepravní smlouva je zvláštním druhem příkazní smlouvy, kdy příkazce-převpravce příkazuje příkazníkovi-dopravci, aby zásilku zboží dopravil ze sjednaného místa nakládky na sjednané místo vykládky, případně zásilku vydal oprávněnému příjemci uvedenému v dokladech nebo podle pokynu přepravce, zpravidla v časově ohraničené lhůtě. Jedná se tedy o závazek dopravce – přepravce má základní závazek – zaplatit sjednané dopravné. Smlouva nemusí mít písemnou podobu.

a) subjekty přepravní smlouvy:

- převpravce – je v postavení příkazce-objednatele dopravy zboží a je smluvní stranou*
- dopravce – osoba provádějící skutečnou dopravu zboží je v postavení druhé smluvní strany)*

K dopravci: Při výběru dopravce je nutné mít na paměti všechna níže uvedená rizika:

-fyzická schopnost dopravce skutečně zboží ze sjednaného místa nakládky na sjednané místo vykládky dopravit

-schopnost dopravce zachovat dodací lhůty uzavřené hmotné smlouvy

-schopnost dopravce nést rizika vyplývající z odpovědnosti za škodu na zásilce-dopravovaném zboží

-schopnost dopravce dostat celním a daňovým předpisům – rychlost a bezproblémovost dopravy

-schopnost dopravce přizpůsobovat se pružně případným změnám přepravní smlouvy, co do sjednaného místa vykládky, osob příjemce nebo zpětné dopravy zásilky na místo nakládky

-výše dopravného ve vztahu k sumě poskytovaných jistot viz výše. Nejedná se tedy o nominální výši dopravného, ale o vztah částky dopravného k možným přepravním rizikům na straně dopravce.

Proto výběr dopravce se podobá výběru obchodního partnera, dopravci mají také svůj rating, je nutné také počítat, zejména u menších silničních dopravců s indikací rizik.

b) objekt přepravní smlouvy

-doprava zásilky / zboží / ze sjednaného místa nakládky na sjednané místo vykládky v časově ohraničené /neohraničené/ lhůtě a vydání zásilky oprávněnému příjemci

1. Zásilka-zboží

-*celovozová-vyplní celý dopravní prostředek, kusová-je dopravována s jiným zbožím zpravidla v delších lhůtách, poslední hit u kusových zásilek – z domu do domu, zpravidla do 48 hodin po střední Evropě či EU.*

-*charakter zboží – zboží sypké, hromadné povahy, kusové zboží, zboží zvláště pro dopravu balené nebo volně ložené, nadměrné náklady, co do váhy a nebo rozměrů*
-*vlastnosti zboží – hořlavé, jedovaté, nebezpečné, zbraně a trhaviny apod.*

2. Sjednané místo nakládky.

-*sjednané místo nakládky v prostorách přepravce v místě obvyklém pro výdej zboží*

-*sjednané místo nakládky mimo prostory přepravce, ale přepravcem určené*

-*sjednané místo nakládky určené dopravcem – stanice s výpravním oprávněním v železniční dopravě, přístavní klad rejdaře v námořní dopravě apod.*

-*stav zásilky a balení při nakládce – výhrady dopravce*

-*doprovce převezme k přepravě jen zásilky, které byly celně nebo jinak administrativně odbaveny*

3. Dopravní trasa a lhůta k provedení dopravy.

-*sjednaná dopravní trasa s ohledem na místa celního řízení*

-*sjednaná dopravní trasa s ohledem na druh a povahu dopravovaného zboží (veterinární zboží)*

-*sjednaná dopravní trasa s ohledem na jiné okolnosti (války, nepokoje, živelní pohromy)*

-*vymezení možností změn sjednané trasy dopravcem*

-*dodací lhůty pro dopravu:*

a) **lhůty stanovené dopravcem s ohledem na techniku samotné dopravy /V Evropě 8 dnů v silniční dopravě)**

b) **lhůty sjednané v přepravní smlouvě**

c) **spěšninové a rychlé zboží za vyšší dopravné – nárok na vrácení při nedodržení lhůt**

d) **nedodržení lhůty – vymezení pojmu přepravní překážka a stavění dodacích lhůt, počítání lhůt na měsíce, týdny, dny a hodiny**

4. Sjednané místo vykládky.

-*přesné vymezení místa vykládky – poštovní adresa, popis místa, veřejné skladiště apod.*

-*opce přepravce – právo přepravce v průběhu dopravy zboží měnit místo vykládky*

-*změna přepravní smlouvy – smlouva bez opční doložky, na změně místa vykládky se může dopravce s přepravcem změnou přepravní smlouvy dohodnout*

-*činnosti v místě vykládky, zejména samotná vykládka dopravního prostředku a odpovědnost za zásilku při ní*

-*nepřevzetí zásilky příjemcem /důsledky v INCOTERMS 2000*

-*reklamace škod na zásilce – podle příslušných druhů dopravy*

5. Vydání zásilky oprávněnému příjemci.

-*vydání zásilky osobě uvedené v přepravní listině*

- vydání zásilky osobě uvedené v přepravní listině „na řad“ – poslednímu v řadě
- vydání zásilky podle listiny „na doručitele“ – doručiteli přepravní listiny nebo její části
- rizika z vydání zásilky neoprávněné osobě – ztráta zásilky a odpovědnost za škodu (velmi často se jedná o podvody, padělky, zejména u drahého zboží).

c) obsah přepravní smlouvy

Jedná se o souhrn uzančních nebo sjednaných vzájemných oprávnění a povinností mezi dopravcem a přepravcem.

-uzanční pravidla – jsou stanovena v příslušných mezinárodních dohodách a zvyklostech pro jednotlivé druhy dopravy

-vhodné balení – velmi obecný pojem – právní výraz, který má vliv na výši náhrad škody při poškození zásilky

-placení dopravného:

a) předem – zejména v poštovní dopravě nebo námořní dopravě

b) proti dodání zboží příjemci

c) ve sjednané fakturační lhůtě

-slevy na dopravném – rabaty, zejména v námořní dopravě při použití dopravy v jedné námořní konferenci

d) dokumenty osvědčující vztah z přepravní smlouvy

-nákladový, nákladní, náložný list obecně ve formách podle jednotlivých druhů dopravy

-funkce nákladního listu:

1. potvrzení o předání zboží k přepravě – důkaz o přepravně právních vztazích
2. obchodovatelný nebo neobchodovatelný cenný papír
3. důkaz dodání podle dodací podmínky
4. inkasní, legitimační nebo dispoziční doklad) odpovědnost za škodu
5. nákladový list je vždy:

- na jméno

- na doručitele

- na řad

e) odpovědnost za škodu na zásilce - od okamžiku přijetí zboží k dopravě do okamžiku vydání zásilky oprávněnému příjemci dopravce odpovídá za škodu na zásilce

a) **škodní událost** – úplná (částečná) ztráta zásilky, zničení zásilky z vyšší moci, poškození zásilky

b) **odpovědnost objektivní** – za výsledek, tzn. bez ohledu na to, kdo škodu spáchal, za jakých okolností vznikla, **doprovce za škodu plně odpovídá a je povinen ji nahradit v plné výši**

c) **výše škody** – povinnost náhrady škody bývá omezena absolutními částkami, např. u CMR CIM

d) **exculpační systém** – dopravce se může vyvinut jen v případě, že se prokáže, že na vzniku škody se částečně podílel nebo škodu způsobil přepravce (poškozený). Bude se jednat zejména o případy nesprávného balení zboží

e) odpovědnost za jiné škody, zejména pozdní dodání zboží příjemci- musí být sjednaná pevná doba přepravy, některé společnosti ji přímo uvádějí do návrhu smluv, nedodržení

lhůty může být kompenzováno vrácením dopravného, vrácením expresních příplatků. Pokud není smlouvou stanoveno jinak, dopravce neodpovídá za škodu vzniklou nesplněním dodací podmínky kupní smlouvy, odpovídá jen za škodu podle obecných hledisek na škodní události. Je nutné přesně vymezit pojem přepravní překážka a stavění přepravních lhůt.

Odpovědnosti za škodu se čelí pojištěním dopravce nebo pojištěním přepravce nebo obojím.

f) dopravné

- Odměna dopravce, v níž dopravce kalkuluje všechny vynaložené náklady a svou marži
- Stanovení dopravného
 - a) *Dohodou mezi dopravcem a přepravcem, zejména v silniční dopravě*
 - b) *Podle zveřejněných tarifů námořního – za 1 tunu nákladu, za 1 BNT, za 1 kontejnerový box, buď s vykládkou nebo bez vykládky.*
 - c) *Podle leteckého nebo železničního nebo poštovního tarifu.*

3. Světové přepravní systémy

Základní informace o světových přepravních systémech.

- Prameny práva mají zpravidla charakter zákona, jedná se vždy o tzv. smlouvy formulářované:
 - a) **Haaagsko – visbyjská pravidla** – *Sjednání pravidel ve věci konosamentů z roku 1968*
 - b) **Hamburgská pravidla** – *Úmluva OSN o námořní přepravě zboží z roku 1978.*
 - c) **CMNI - Budapeštská úmluva o smlouvě po vnitrozemských vodních cestách** z roku 2005 – *nahrazuje podmínky pro přepravu zboží po Rýně a rýnských vodních cestách a rýnský manifest.*
 - d) **KOTIF – Mezinárodní železniční přeprava osob a zboží – Díl „B“** – *Úmluva CIM - nákladní list CIM, ale pozor na přepravy v rámci Úmluvy SMGS a jejich zvláštní podmínky včetně společných nákladních listů CIM-SMGS - ale za podmínek stanovených v předpisu „Mezinárodního železničního výboru“ „Průvodce nákladním listem CIM/SMGS“, účinným od 1.9.2006,*
 - e) **Úmluva CMR – Mezinárodní silniční přeprava zboží** – *nákladní list CMR*
 - f) **INTERCONTAINER Ženeva** – *Pravidla pro mezinárodní přepravu zboží ve velkých kontejnerech – Přepravní list TR zejména pro kombinované přepravy.*
 - g) **Montrealská úmluva o pravidlech mezinárodní letecké přepravy zboží** z roku 1999 *na nákladní list AWB*
 - h) **FIATA – pravidla mezinárodního sdružení zasílatelů a skladovatelů** – *nemají sílu zákona - Potvrzení o neodvolatelném odeslání zboží – Konosament FIATA*
- **Liniová námořní doprava zboží**
 - 1. *Dopravci jsou námořní společnosti, které provozují liniovou dopravu podle pravidelných plavebních /lodních/ řádů/ - Salling listů. Jedná se o pravidelnou námořní dopravu včetně dopravy okružní. Salling listy obsahují“*

- a) přístavy nalodění a termíny, do kterých jsou přijímány náklady k nalodění
- b) jména kurzujících lodí a jejich lodní řád
- c) přístavy, kde společnosti jsou schopny také náklad, ale určují jaký, jaké povahy a v jakém množství

2. Základní postupy směřující k uzavření přepravní smlouvy.

Závazná objednávka – knihování lodního prostoru:

Knihování se provádí tzv. knihovacími dopisy /Booking Note nebo Booking Letter/ B/N

Zaknihování lodního prostoru však není ještě smlouvou, je to pouze odpověď na dotaz, zda lodní prostor k dispozici je či není – jedná se jen o závaznou objednávku ze strany nalodovatele

3. Uzavření přepravní smlouvy – vystavení námořního konosamentu B/L

a) *Základní druhy konosamentů*

1. **Palubní konosament – platí jen pro konkrétní loď**
2. **Přejímací konosament – vystavuje se při převzetí zboží rejdařem, zejména ve vnitrozemí**

b) vystavení náložního listu – konosamentu B/L

- *cenný papír*
- *na jméno – převádí se postupní smlouvou*
- *na doručitele – převádí se předáním konosamentu na doručitele dalšímu subjektu*
- *na řad – převádí se vyplněným nebo nevyplněným žirem – **nevyplněné žiro-na první řad odesílatele/***

c) vydání zboží:

- *na jméno osobě uvedené v konosamentu*
- *na doručitele – osobě, která konosament doručí*
- *na řad – **osobě, na čí řad byl konosament vystaven, byl-li převeden rubopisem, poslední osobě v nepřerušené řadě rubopisů nebo doručiteli s posledním nevyplněným rubopisem /bianco žirovaným/***
- *Vydací list – dokument umožňující vydání části nákladu jiné osobě v jiném místě vykládky ze zásilky vztahující se ke konosamentu*

d) odpovědnost za škodu – objektivní s možností exculpance

e) zástavní právo dopravce na zásilku při nezaplacení dopravného

f) **Společná havárie**

Společnou havárií se rozumějí škody, které vzniknou tím, že se úmyslně a účelně učiní mimořádné oběti nebo výdaje pro záchranu majetkových hodnot ze společného námořního nebezpečí.

Jedná se zejména o případy plavby poškozené lodi s přivoláním vlečného plavidla, svržení části nákladu do moře, škody způsobené vodou při hašení

požáru. Tyto výlohy se rozvrhnou na zachráněný majetek a po vykládce se rozvrhnou podle rozvrhu společné havárie /dispaše/na všechny přepravce-nalodovatele

I zde platí zástavní právo na tyto nároky.Tedy ze společné havárie další poplatky – dispaše, které se dají pojistit.

- **Mezinárodní železniční přeprava zboží**

Mezinárodní prezidentská úmluva COTIF – Úmluva o mezinárodní železniční přepravě ze dne 9.5.1980 v Bernu, ČSSR dne 29.12.1980 v Bernu, vyhl. MZV č.8/1985 Sb. ve znění jejich novel.

- výhradní postavení úmluvy – jde v zásadě o vzorovou přepravní smlouvu
- multimodální přeprava – z jedné přepravní smlouvy více dopravců
- CIV pro cestující a zavazadla
- CIM pro nákladní přepravu

Druhy zásilek – celovozové, kusové, spěšninové

Druhy zboží – normální, živá zvířata, zboží podléhající rychlé zkáze, mrtvoly, nebezpečné zboží, nadměrné náklady a velmi těžké náklady na hlubinových vozech.

CIM – Jednotné právní předpisy pro nákladní dopravu zboží

- jde o přepravu mezi stanicí odesílací a stanicí určení nejméně ve 2 státech, pokud se nejedná o peážní dopravu
- stanice musí být v seznamu UIC – stanice s výpravním oprávněním
- podmínky pro přepravu zvl.druhů zboží /RID/
- dopravné podle tarifů – zúčtování mezi železnicemi
- zúčtovací jednotka – jednotka zvláštních práv čerpání MMF – 3 zlaté franky – 1 frank 10/31 gramu zlata o ryzosti 0,900
- zvláštní ustanovení pro vybrané druhy zboží a listiny
- uzavření přepravní smlouvy – podej ve stanici s výpravním oprávněním, nakládku podle zvyklosti stanice
- nákladní list CIM a jeho obsah
- přepravní cestu může určit odesílatel-přepravce uvedením pohraničních stanic, ale nedoporučuje se, protože nezná všechny technické podmínky přepravy-nápravové tlaky, poloměry zatáček, náklony tratí apod.

Placení přepravného.

Platí odesílatel celé přepravné nebo příjemce celé přepravné nebo placení do tarifních bodů mezi sousedními zeměmi

Dobírka

- do hodnoty zboží
- železnice ji vyplatí, pokud příjemce zboží převezme a částku zaplatí
- vydání zboží na dobírku bez jejího vybrání – škody, kterou hradí odesílateli železnice
- dobírka /záloha/ musí být uvedený v nákladním listu

Ostatní podmínky

- za údaje v nákladním listu a za připojené doklady odpovídá odesílatel
- balení a značení zboží podle pokynů železnice
- úřední vážení a počítání
- celní předpisy a společný tranzitní režim
- dodací lhůty a přepravní překážky

a) výpravní lhůta 12 hod.

b) přepravní lhůta – 24 hod. za každých započatých 400 km

c) vydací lhůta ve stanici určení 12 hod.

d) stavění lhůty na straně dopravce i na straně přepravce

e) přepravní překážka

f) překážka dodání – nepřevzetí zásilky příjemcem

- dodání příjemci na vykládkové koleje, na vlečku nebo do skladu železnice podle předpisů státu a stanice určení, včetně celních předpisů

Změna přepravní smlouvy – nový podej

- změny prováděné odesílatelem – zásadní
- změny prováděné příjemcem – jen pokud v zemi určení odesílatel si změnu nevyhradil nebo nezaplatil přepravné – **příjemce jen v zemi příjemce.**

Odpovědnost za škodu:

- úplná nebo částečná ztráta zásilky
- poškození zásilky
- nedodržení dodacích lhůt

Při ztrátě zásilky je odpovědnost železnice omezena na 17 SDR za 1 kg hrubé váhy, jinak podle hodnoty zboží – zásilky cena na burze, průměrná tržní cena zboží, obecná hodnota zboží v okamžiku podeje k přepravě.

- zvláštní odpovědnost za vysypání, vylití apod. do 2% hmotnosti kapalin, 1% hmotnosti suchých látek
- zvláštní odpovědnost za poškození zásilky – škody nebude nikdy vyšší než při úplné ztrátě zásilky
- překročení dodací lhůty škoda není vyšší než 4 násobek přepravného
- omezení náhrad v případě tarifních slev /pokud to tarif má uvedeno/

Uplatňování nároku na škodu

U ztráty nebo poškození zásilky – komerční zápis – obsahuje popis škody a její vyčíslení

Vždy se provede reklamační řízení

- reklamuje odesílatel do okamžiku, než příjemce odebral nákladní list nebo zboží
- reklamuje příjemce dokud nebyla zásilka vydána.

- *přijetím zboží zanikají nároky na náhradu škody ze ztráty nebo poškození, pokud není komerční zápis*
- *promlčení nároků 1 rok, 2 roky z dobírky, výtěžku prodeje zásilky, z předcházející smlouvy při novém podeji*

Přepravy do oblasti SMGS.

Stručná charakteristika použití železniční přepravy.

Doprava po železnici je samozřejmě možná, dnes už na nákladní list CIM/SMGS, ale za podmínek stanovených v předpisu „Mezinárodního železničního výboru“ „**Průvodce nákladním listem CIM/SMGS**“, účinným od 1.9.2006, Česká republika, Ukrajinská republika a Běloruská republika jsou účastníky těchto přeprav. S ohledem na skutečnost, že tyto přepravy objednávají k odsouhlasení v rámci SMGS nejpozději 1 měsíc před plánovanou přepravou, lépe i dříve, podle podmínek uvedených v tomto předpise. Celý předpis je na internetové adrese www.cdcargo.cz/assets/zakaznicka-podpora/cotif-99/qlv_cim-smgs_01072010.cz. Přesné podmínky nakládky, lhůt k vyřízení povolení a odsouhlasení ze strany SMGS, trasování a místo nového podeje, podmínky nového podeje, právní podmínky přepravy, podrobnosti k vyplnění nákladních listů určitě poskytne zákaznické centrum ČD CARGO v žst. Olomouc. V předpisu jsou také ustanovení o celním tranzitu přes zúčastněné země - /Ukrajina nebo Bělorusko/. To všechno by měli znát pracovníci ČD CARGO. Pokud to bude nutné, jsem ochoten na přípravě přepravy spolupracovat, domnívám se však, že ČD CARGO to svede dobře. Pozor také na skutečnost, že v Ruské federaci je více železničních společností, které mají území RF zeměpisně rozděleno.

- **Mezinárodní silniční přeprava zboží**

A) Úmluva CMR – výhradní pro silniční dopravu vyhl. MZV č.11/1975 Sb., je-li zásilka dopravována veřejným dopravcem-třetí osobou /nejedná se o závodovou dopravu/ platí právní domněnka, i když není nákladní list CMR, že vznikla přepravní smlouva podle CMR.

Nevztahuje se na:

- *poštovní přepravy po silnici)*
- *přepravy mrtvol*
- *přepravy stěhovaných svršků*
- *přepravy vozidel jako zboží na kolech*
- *není celou vzorovou přepravní smlouvou*

B) Je-li zásilka přepravována více druhy dopravy/např.kamion na trajektu/ nebo více dopravci /např.následný dopravce nebo smluvně sjednaný dopravce dopravcem-účastníkem smlouvy podle CMR, podmínky Úmluvy CMR se vztahují na celou dopravu, toto neplatí, pokud k porušení podmínek došlo jen událostí, která mohla vzniknout jen v této dopravě, např.potopení lodi, dopravce neodpovídá podle Úmluvy CMR, ale podle podmínek platných pro příslušný druh dopravy. Jsou-li však tyto předpisy sporné nebo neexistují-li, odpovídá dopravce podle Úmluvy CMR.

Postavení subjektů v mezinárodní silniční přepravě zboží.

a) odesílatel – jedná se v zásadě o subjekt v postavení přepravce, objednatele přepravy. Odesílatelem je ten, kdo uzavírá přepravní smlouvu a také jemu se vystavuje nákladní list CMR

b) dopravce, ten subjekt, který zboží ze sjednaného místa nakládky na sjednané místo vykládky dopraví za podmínek stanovených přepravní smlouvou

c) osoby spojené s dopravcem – řidiči – **čl.3 - objektivní odpovědnost dopravce-aktéra smlouvy za úkony, které činí řidiči nebo jiné osoby při plnění pracovního úkolů** – pracovní úkol = smluvně sjednaná činnost, ne pracovní právní vztah. Dopravce také odpovídá přepravci za úkony či škodu, pokud tyto vznikly z činnosti dalších smluvních osob-dalších dopravců, následných dopravců apod.

d) příjemce – osoba označená v nákladním listu CMR, které má být zásilka na sjednaném místě vydána.

POZOR ! Podle čl.13 Úmluvy CMR má příjemce právo:

a) vyžadovat od dopravce II.díl nákladního listu a vyžadovat vydání zásilky, to vše proti potvrzení – **to vše, pokud zaplatí částky poplatků uvedené v nákladním listě a tyto poplatky nebyly placeny odesílatelem-odkaz na další ujednání přepravní smlouvy**

b) Je-li překročena dodací lhůta nebo zásilka ztracena, je oprávněn vlastním jménem uplatňovat nároky z přepravní smlouvy/reklamaci/

c) totéž platí i o poškození zásilky

Vznik a změny přepravní smlouvy a její náležitosti.

a) přepravní smlouva nemusí mít písemnou podobu

b) dokladem o jejím vzniku je nákladní list CMR, chybí-li nebo byl-li ztracen, platí podmínky Úmluvy CMR

c) Je-li zásilka dopravována na více vozidlech nebo zásilku lze rozdělit na samostatné dílčí zásilky, počet nákladních listů = počet vozidel nebo počet dílčích zásilek/např.při přepravě kusových zásilek ve spedičních či přepravních relacích/

d) Nákladní list CMR má 3 díly, z nichž:

- **1.díl obdrží odesílatel – přepravce, účastník smlouvy /např.při použití podmínky ExW to je kupující, pokud je příjemcem zboží/**

- **2.díl doprovází zásilku zboží na místo určení /nelze jej vydávat ani celníkům a ani jiným kontrolním orgánům, pouze její kopie/**

- **3.díl si ponechá dopravce ve své smluvní evidenci a k případnému důkazu při sporu**

Nákladní list musí být podepsán odesílatelem a dopravcem /nemusí již být razítka/, pokud nákladní list podepíše řidič nebo jiná osoba /čl.3/ platí domněnka podpisu dopravce.

- nákladní list musí obsahovat:

- a) **předepsané údaje o dopravci, přepravci, příjemci, místu nakládky a místu vykládky, datu převzetí zásilky**
- b) **údaje o zásilce**
- c) **údaje o rozdělení nákladů /plateb/ mezi odesílatele a příjemce, výše dopravného a dalších nákladů jsou však smluvní, neexistuje na rozdíl od železnice žádný tarif**
- d) **pokyny pro celní a jiná řízení /např.místo celního projednání-odesílatel nebo příjemce má na určitém místě nasmlouvanou spedicí/**
- e) **případný údaj o výhradním použití Úmluvy CMR, bez ohledu na druh dopravy nebo jiné okolnosti**

- dále lze do nákladního listu zahrnout

- a) **případný zákaz překládky**
- b) **lhůtu k provedení přepravy**
- c) **výši dobírky při dodání zásilky na dobírku**
- d) **pokyny odesílatele k pojištění**
- e) **udání ceny zásilky nebo částky vyjádřující zájem na dodání**
- f) **seznam přiložených dokladů /zejména pro celní řízení/**
- g) **povinnost dopravce řádně převzít zásilku tj. ověřit údaje v nákladním listu se zjevným stavem zásilky**
- h) **povinnost dopravce zapsat výhrady ke stavu zásilky při jejím převzetí do nákladního listu, případně vyloučení dopravce z převzetí zásilky**

- Změny v přepravní smlouvě

- a) **dispozice se zásilkou má odesílatel až do okamžiku vydání zásilky oprávněnému příjemci-vydání dílu II nákladního listu – dispozice se týká zastavení přepravy, změny místa vykládky, změny příjemce**
- b) **dispozice se zásilkou má i příjemce ihned po vystavení nákladního listu, pokud v nákladním listu je o této skutečnosti písemný záznam stanovený odesílatelem**
- c) **důkazní břemeno k dispozicím-1.díl nákladního listu nebo důkaz sjednaný/např.příjemce/**
- d) **POZOR! Dispozice se zásilkami jsou možné jen za splnění podmínek celních předpisů**

- Odpovědnost za škodu, reklamace a žaloby, lhůty.

Platí zásada objektivní odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce, a to:

- a) **z úplné nebo částečné ztráty zásilky**
- b) **z poškození zásilky**
- c) **z nedodržení lhůty k přepravě**
- d) **odpovědnost za škodu je postavena na exculpaci /vyvinění/ dopravce**

e) **pojem škody ve vztahu k náhradám:**

1. *zásilka se považuje za ztracenou bez dalších důkazů, nebyla-li dodána do 30 dnů po sjednané lhůtě dodání*
2. *zásilka se považuje za ztracenou bez dalších důkazů, pokud nebyla sjednána lhůta dodání do 60 dnů ode dne převzetí zásilky k přepravě*
3. *při přijetí náhrady škody je poškozený oprávněn žádat, aby byl do 1 roku zpraven o nalezení zásilky, byla-li zásilka nalezena a má být poškozeném, u vydána /lhůta pro žádost o vydání do 30 dnů ode dne zpravení/ musí se srovnat s poplatky uvedenými v nákladním listu, jinak nalezená zásilka připadá dopravci k volnému nakládání*
4. *byla-li zásilka „na dobírku“ vydána bez vybrání dobírky, je dopravce povinen odesílateli škodu na „dobírce“ nahradit*
5. *Výše náhrady škody /nerizikové přepravy/ nepřekračuje 25 franků za 1 kg nákladu.*
6. *Základem pro výši škody je hodnota zásilky uvedená ve faktuře nebo pro forma faktury doprovázející zásilku, v případě sporu pak burzovní, tržní cena nebo obecná hodnota zboží stejného*

- Reklamační lhůty a promlčení

- a) **u zjevných vad a poškození včetně úplné či částečné ztráty ihned při převzetí, nejpozději do 7 dnů od převzetí zásilky bez započítání nedělí a svátků v dané zemi od převzetí zásilky příjemcem**
- b) **u zjevně neznatelných vad na základě písemné výhrady, nejpozději do 1 roku – do lhůty promlčení**
- c) **u překročení dodací lhůty na základě písemné výhrady do 21 dnů ode dne převzetí zásilky příjemcem**
- d) **písemná doručená reklamace staví běh promlčecí lhůty**
- e) **promlčecí lhůta – 1 rok, v případě úmyslného porušení úmluvy 3 roky**

- Spory a místa jejich vyřízení

- a) **podle místa bydliště nebo hlavního místa podnikání žalovaného nebo místa jeho pobočky či jednatelství**
- b) **podle místa převzetí zboží k přepravě, pokud jinde nelze spor vést**
- c) **rozhodčí doložka jen za podmínek výlučného použití Úmluvy CMR k řešení sporů bez ohledu na místo rozhodčího soudu**

- Mezinárodní letecká přeprava zboží

1. **Základní právní podmínky provádění nákladní letecké přepravy zboží jsou uvedeny v mezinárodních smlouvách a podmínkách IATA. Základní podmínky přepravní smlouvy v mezinárodní letecké dopravě zboží byly stanoveny Úmluvou o sjednocení některých pravidel týkajících se mezinárodní letecké dopravy podepsanou ve Varšavě v roce 1929, upravenou v Haagu 1955. **V současné době je nahrazena tzv. Montrealskou dohodou (1999)****

2. Přepравní smlouvu mezi odesílatelem a dopravcem tvoří letecký nákladní list - AIR WAYBILL - zkr. AWB, který je dokladem o převzetí zboží k letecké dopravě a doprovází zásilku až do jejího vydání v místě určení. Je smlouvou mezi odesílatelem a dopravcem, který letecký nákladní list vystavuje a na něhož po jeho podpisu zúčastněnými stranami přechází odpovědnost, jejíž limit je mezinárodní úmluvou stanoven.
3. Nákladní list se vyhotovuje ve 14 exemplářích . Z toho jsou tři originály, z nichž modrý je určen pro odesílatele - shipper, zelený pro vystavujícího dopravce, růžový doprovází zásilku a při jejím doručení je předán příjemci. Jedenáct kopií je v praxi využíváno rozdílně podle úvahy dopravce.
4. Podmínky přijetí zboží k přepravě.
- a) Zboží, které může být přijato k přepravě - dopravce mimo stanovené výjimky přijímá k přepravě všechny druhy zboží, pokud to dovoluje povaha zboží a technické parametry letadel používaných dopravcem. Zboží určené k přepravě musí splňovat tyto podmínky:
- a) zboží není z titulu svého charakteru vyloučeno z přepravy a jeho vývoz, transfer, tranzit či dovoz není zakázán,
 - b) jeho obsah musí být řádně deklarován,
 - c) musí být předáno k přepravě spolu s požadovanými přepravními dokumenty,
 - d) musí být řádně zabaleno a označeno,
 - e) nesmí jevit známky poškození,
 - f) nesmí ohrožovat bezpečnost,
 - g) nesmí obtěžovat cestující a posádku (např. zapáchat),
 - h) musí být předběžně zajištěna přeprava (pro některé druhy zboží) .
- Při nesplnění těchto podmínek je dopravce oprávněn nepřijmout zboží k přepravě.
- b) Balení a označení - zboží musí být zabaleno do takového obalu a takovým způsobem, aby vydrželo obvyklou manipulaci během přepravy a nevznikly škody osobám, jinému zboží nebo majetku. Za řádné zabalení zboží a případné škody vyplývající z porušení této povinnosti, zejména použitím defektního obalu, odpovídá odesílatel. Každý kus zásilky musí být čitelně a trvanlivě označen jménem a plnou adresou příjemce a označením v souladu s předpisy.
- c) Zákony a předpisy vyžadované zeměmi odletu, tranzitu, průletu a příletu - odesílatel musí dodržet zákony, celní a jiné zvláštní předpisy kterékoliv ze zemí, do které, ze které nebo přes kterou se zboží přepravuje.
5. V případě zničení, ztráty, poškození nebo zpoždění zboží je odpovědnost dopravce omezena částkou 17 SDR za jeden kilogram hmotnosti zboží. Omezení odpovědnosti se nevztahuje na leteckou přepravu zboží s prohlášenou hodnotou a zboží pojištěného na letecký nákladní list, kde dopravce odpovídá až do výše uvedené částky, pokud neprokáže, že uvedená částka je vyšší než skutečný zájem odesílatele na dodání zásilky do místa určení.

6. Letecká doprava, která má být uskutečněna postupně několika dopravci, na jeden letecký nákladní list, se považuje za jediný úkon. Je-li přeprava prováděna postupně několika dopravci, je každý dopravce, jenž přijme zboží k přepravě, považován za smluvní stranu přepravní smlouvy podle mezinárodních platných úmluv. Odesílatel může uplatňovat nárok vůči prvnímu dopravci, dále příjemce, oprávněný k vydání zboží může uplatňovat nárok vůči poslednímu dopravci a dále každý z nich může uplatňovat nárok vůči dopravci, který uskutečnil přepravu, při níž došlo ke zničení, ztrátě, či poškození zboží nebo ke zpoždění. Tito dopravci jsou společně a nerozdílně odpovědní vůči odesílateli nebo příjemci.
7. Škodu na přepravovaném zboží je nutno reklamovat ihned, nejpozději však písemně do 14 dnů ode dne jeho převzetí. Nároky z odpovědnosti za zpoždění zboží je třeba uplatnit písemně do 21 dnů ode dne, kdy bylo zboží vydáno. Při nedodání zboží je nutné uplatnit reklamaci písemně do 120 dnů ode dne vystavení leteckého nákladního listu.
8. Nárok na náhradu škody zaniká po uplynutí 2 let ode dne přiletu na letiště určení nebo ode dne, kdy letadlo mělo přiletět, nebo 2 roky od ukončení přepravy.

4. Zasílatelská smlouva a podstata zasílatelských systémů.

Obecná zasílatelská smlouva

- Neexistuje jednotná právní úprava podmínek pro zaslání zboží, smlouvy jsou dány dohodou mezi konkrétním objednatel a konkrétním zasílatelem s výjimkou systému FIATA
- Použije se zejména v případech, kdy zboží má být přepravováno ve více přepravních systémech
- Zasílatel / speditér/ se příkazci zavazuje, že mu vlastním jménem na účet příkazce obstará přepravu zboží z určitého místa na určité místo za úplatu placenou příkazcem
- Jedná se o zvláštní druh komisionářské smlouvy
- Smlouva nemusí mít písemnou podobu – pokud písemnou podobu má, zasílatel je oprávněn požadovat zasílatelský-spediční příkaz v písemné podobě.
 - a) *Zasílatel potvrdí převzetí zásilky vystavením spedičního listu – neodvolatelného nebo odvolatelného potvrzení speditéra*
 - b) *Zasílatel potvrdí převzetí zásilky vystavením konosamentu FIATA*
- Součástí smluvních vztahů mohou být také úkony z mandátních smluv – kontrolní úkony, reexpediční úkony, úkony celního řízení apod.

Subjekty smlouvy

- *příkazce /zájemce-objednatel/ - dává zasílateli informace o povaze, obsahu zásilky pro uzavření přepravních smluv*

- *příkazce je povinen zaplatit úplatu za zasílatelské úkony, má povinnost zaplatit přiměřenou zálohu, pokud to zasílatel vyžaduje*
- *zasílatel – se vší odbornou péčí je povinen obstarat přepravu*
- *zasílatel – odpovídá za škodu jako dopravce*
- *zasílatel má zástavní právo na zásilku pro zaplacení úplaty – pokud má u sebe zásilku zasílatel nebo osoba s ním smluvně spojená – zpravidla dopravce*

Objekt zasílatelské smlouvy

- *zajištění /obstarání přepravy zboží – zpravidla ve více druzích dopravy*
- *zajištění jiných sjednaných činností, jako např. zajištění celních formalit, skladování zboží, manipulace se zbožím apod.*
- *FIATA – mezinárodní sdružení zasílatelů má své vlastní unifikované podmínky včetně dokladů vydávaných členskými organizacemi*

Odpovědnost za škodu

- *objektivní s exculpačním systémem*
- *pojištění zasílatele-objednatele – stejné jako u přepravní smlouvy*
- *navíc odpovědnost objednatele-zájemce v případech nesprávných informací ve spedičním příkazu, co do místa a označení příjemce zboží*

Odměna zasílatele – zasílatelský-spediční poplatek, na zaplacení odměny má zasílatele zástavní právo na zásilku.

- Kombinovaná přeprava zboží v kontejnerech – zasílatelská forma pohybu zboží.
 1. Základním smyslem kombinované přepravy je zabezpečit fyzické přemístění předmětu přepravy tzv. z domu do domu (house to house), a to s použitím jediného dopravce. Hlavními přednostmi přeprav tohoto druhu jsou:
 - *snížení rizika poškození nebo ztráty zásilky;*
 - *úspora přepravních a manipulačních nákladů;*
 - *možnost využití standardizovaných obalů;*
 - *použití unifikovaných dopravních prostředků.*
 2. Kombinovanou přepravu neorganizují většinou sami dopravci, ale specializované podnikatelské subjekty - operátoři (multimodal transport operators – MTO). Tyto subjekty zajišťují nejen přepravu, ale provozují i silniční, železniční a kontejnerová překladiště a terminály (container yards), provádějí svoz a rozvoz zásilek (consolidation), pronajímají speciální vratné obaly (kontejnery).
 3. Kombinovanou přepravu mohou organizovat jako tzv. doprovázenou, při které je předmětem přepravy nejen náklad, ale i dopravní prostředek. Typickým představitelem doprovázené přepravy je přeprava Ro-La (Rollende Landstrasse = angl. Rolling Road), při které jsou kompletní kamiony přepravovány na železničních vagoncích. Organizují i tzv. přepravu nedoprovázenou, zahrnující přepravu kontejnerů, kamionových návěsů, palet apod. Je zřejmé, že nedoprovázená přeprava je sice méně mobilní než přeprava doprovázená, ale je také ve většině případů

ekonomicky výhodnější. Pokud jde o typ používaných dopravních prostředků, kombinovaná přeprava je operátory provozována ve všech možných variantách, např. železniční a silniční, říční a námořní, námořní, letecká a další.

4. Uzavření přepravní smlouvy v multimodální přepravě je osvědčováno těmito dokumenty:

- *Through B/L (průběžný konosament) je dokument, který pokrývá více přepravních úseků realizovaných s použitím přepravy námořní v různých kombinacích s jiným druhem přepravy. Je vystavován speditérem a nahrazuje v logistickém řetězci nákladní list.*
- *Multimodal Transport Bill of Lading FIATA (Multimodální průběžný konosament FIATA) může být vystaven pouze speditérem, který je členem organizace FIATA (Fédération Internationale des Associations de Transitaires et Assimilés) a pojišťuje svoji odpovědnost v rozsahu uvedeném v konosamentu. Tento dokument pokrývá celý přepravní úsek, zahrnující minimálně dva druhy přeprav. Speditér přejímá odpovědnost za provedení celé kombinované dopravy ve stejném rozsahu jako dopravce*

5. Kontejnerová přeprava je organizována ve dvou podobách, a sice jako:

- less than container load (LCL);
- full container load (FCL).

Jako LCL jsou označovány zásilky, jejichž objem nebo váha není dostatečná pro hospodárné využití celého ložného prostoru kontejneru – tedy kusové zásilky. Jsou kompletovány v přístavu odeslání pro shodný přístav určení a naloženy tak, aby účelně vyplnily celý kontejner. Díky tomu se stává přepravní sazba konkurenceschopnou. V případě, že je zboží přepravováno volně jako kusová zásilka, musí být balení přiměřeně pevné, aby se předešlo poškození. Manipulace se zásilkou zůstává přesto složitější a přeprava nákladnější, než je tomu u LCL.

Mezi hlavní povinnosti operátora patří u LCL zásilek:

- *vyzvednutí kusové zásilky u odesílatele, svoz na terminál, celní odbavení;*
- *doprava kusové zásilky do přístavu;*
- *umístění kusových zásilek do kontejneru v přístavu odeslání, nakládka kontejneru na loď;*
- *námořní přeprava do přístavu určení;*
- *vykládka kontejneru z lodi, vykládka kusových zásilek z kontejneru;*
- *skladování na terminálu, celní odbavení, rozvoz kusových zásilek příjemci.*

FLC – tedy celokontejnerové zásilky - jsou používány tehdy, pokud je zásilka dostatečně objemná či hmotná pro účelné vyplnění kontejneru, zásilku je možné vhodným způsobem v kontejneru zafixovat nebo je zakázáno ji společně skladovat s jiným zbožím. Příkazce sám zajišťuje nakládku a vykládku kontejneru, pokud ji nesvěří přímo operátorovi, který dále zajišťuje:

- *přistavení kontejneru a jeho celní odbavení;*
- *přepravu kamionem nebo vlakem do přístavu odeslání;*
- *nakládku kontejneru na loď;*
- *přepravu lodí do přístavu určení;*
- *vykládku kontejneru z lodi;*
- *přepravu kontejneru z přístavu do kontejnerového terminálu nebo místa určení, celní odbavení.*

5. Skladování a manipulace se zbožím

- V mezinárodním obchodním styku se používají pro skladování se zbožím zejména veřejná obchodní skladiště, která jsou provozována v námořních přístavech a letištích, jsou provozována zasílateli nebo dopravci také na tzv. místech soustředěné vykládky a nakládky zboží nebo jsou provozována jako druh podnikatelské činnosti ad hoc.
- Součástí činností skladovatele ve veřejných obchodních skladištích může být i provádění manipulačních operací nebo operací souvisejících s řádným uchováním zboží, které jsou součástí skladních smluv nebo smlouvy o manipulaci se zbožím jsou uzavírány zcela samostatně jako smlouvy o práci ve mzdě.
- Do pojmu skladování zboží patří také „provozování konsignačních skladů“, jedná se o činnosti obchodních zástupců nebo komisionářů v obchodním styku, nejedná se o skladování zboží v podmínkách smluv o uskladnění při provozování veřejných skladišť.
- Právně lze za veřejná skladiště také pokládat překladiště zboží a kontejnerové terminály, zejména pro případy použití doložek DAT INC.2010.
- Veřejná obchodní skladiště fungují také jako veřejné celní sklady v režimu uskladnění zboží v celním skladu nebo pro právní postavení zboží dočasně uskladněného.
- Veřejná obchodní skladiště bývají sjednaným místem plnění ve smyslu dodacích podmínek INCOTERMS
- Obchodníci také provozují soukromé sklady, které mají charakter zejména konsignačních skladů
- Výrobní firmy provozují soukromé sklady o charakteru konsignačních skladů, zejména pro skladování náhradních dílů při opravách nebo polotovárů a surovin při výrobě nebo při použití smluv o zušlechťovacím styku
- Manipulací se zbožím se rozumí takové nakládání se zbožím, které nezmění jeho druh – sazební zařazení podle celních předpisů, jedná se zejména o:
 - a) *Úkony spojené s udržováním zboží, odstraňování nánosů prachu, ochrana před vlhkostí apod.*
 - b) *Třídění a dělení zboží, ale tak, aby se nezměnil jeho druh nebo podstata.*

c) Neutralizace zboží v rámci reexportních operací – přebalování, změna adjustace, výměna dokumentů vztahujících se ke zboží apod.

d) Přizpůsobení zboží další dopravě – v zásadě montáž nebo demontáž s ohledem na druh dopravy a velikost dopravních prostředků

Manipulační úkony mohou být součástí skladní smlouvy nebo mohou být smlouveny i samostatně.

5.1. Pojem uložení a skladování věcí, veřejná skladiště, veřejné a soukromé celní sklady, konsignace v zahraničním obchodě, konsignační sklady.

Pojem uložení a skladování věcí.

- uložení věci – závazek opatrovatele, že převezme, uloží a bude opatrovat věc se vši odbornou péčí

- opatrovatele - **bezplatně**

- skladování věcí – závazek skladovatele, že věc převezme, uloží a bude opatrovat se vši odbornou péčí – **za úplatu**

- veřejné skladiště – podnikatelská činnost, **veřejně označené místo**, kde podnikající subjekt na základě skladní smlouvy skladovanou věc převezme, uloží, bude ji opatrovat se vši odbornou péčí **za placené skladné**

Veřejné a soukromé celní sklady.

- veřejné celní sklady – veřejná skladiště, kde uložené věci-zboží **jsou pod celním dohledem**

- soukromé celní sklady – pojem celního práva, občanské a obchodní právo tento pojem nezná, s výjimkou konsignačních skladů. V soukromých celních skladech i v konsignačních skladech nevzniká skladní smlouva

Konsignace v zahraničním obchodě, konsignační skladu

Konsignace v zahraničním obchodě je shromáždování, ukládání, skladování zboží nevlastníkem, který na základě zprostředkovatelské, komisionářské nebo zastupitelské smlouvy zboží dále jménem vlastníka nebo jménem svým umísťuje na trh nebo prostě věci či zboží skladuje.

a) konsignace – v konsignačních skladech, které mají podobu soukromých celních skladů nebo podobu konsignačních položek ve veřejných celních skladech – skladovatel není konsignátorem, konsignátorem je ukladatel

b) konsignační sklady – pojem ze smluv o obchodním zastoupení, jedná se o místo, kde obchodní zástupce má uloženo zboží /ve vlastních či pronajatých prostorách/, které je ve vlastnictví zastoupené osoby na základě smlouvy o obchodním zastoupení, její části – provozování konsignačního skladu – nevzniká skladní smlouva

c) konsignační položky veřejného celního skladu – pojem z celních předpisů platný pro veřejné celní sklady – vlastníkem zboží uloženého ve veřejném skladišti je zahraniční osoba, ukladatel je v postavení vlastníka, zprostředkovatele nebo obchodního zástupce /nevyplatí se mu konsignační sklad provozovat/

d) provozování konsignačního skladu – činnost obchodního zástupce

e) zajišťování provozu konsignačního skladu – na základě mandátní smlouvy např. speditér

f) prodej věcí je možný tak, že zboží nebude vyzvednuto, ale dojde ke změnám v osobě vlastníka-ukladatele, POZOR – pokud se převádí Warant rubropisem, nevzniká nová smlouva

5.2. Smlouva o skladování (skladní smlouva).

Vzniká při provozování veřejného skladiště nebo při nahodilém uložení věcí za úplatu, aniž je veřejné skladiště provozováno.

a) Subjekty smluvního vztahu

Skladovatel – osoba, které vzniká smluvní závazek věc převzít, uložit a opatrovat se vší odbornou péčí

Ukladatel – osoba, která svěřuje ukládanou věc k uskladnění, není podmínkou, že je vlastníkem věci, může být v postavení oprávněné osoby s věcí nakládat (dopravce, zprostředkovatel, obchodní zástupce apod.)

Základní povinnosti skladovatele a ukladatele.

1. Povinnost skladovatele uložit ve skladu zboží na sjednanou dobu a po dobu uskladnění se vší odbornou péčí o zboží pečovat a zboží ochraňovat, případně i provést sjednané manipulace se zbožím.
2. Povinnost ukladatele skladovateli zaplatit skladné, pro účely placení skladného přísluší skladovateli zástavní právo na uskladněné zboží.
3. Smlouva nemusí mít písemnou podobu, obchodní podmínky pro skladování zboží jsou zpravidla veřejně přístupné.
4. Skladovatel vystavuje ukladateli při převzetí zboží do skladu skladištní list-warant, který je obchodovatelným cenným papírem nebo písemné potvrzení o převzetí zboží k uskladnění – významné dokumenty v mezinárodním obchodě.
5. Skladovatel odpovídá ukladateli za škodu od okamžiku převzetí zboží do skladu do okamžiku jeho vydání ze skladu objektivně, jako dopravce s použitím exkulpace.

Objekt smluvního vztahu

Svěřená věc – zboží, které ve skladní smlouvě musí být uvedeno přesně s níže uvedenými atributy:

1. Přesně druhově či obchodně pojmenováno nebo popsáno
2. Určeno jeho přesné množství, případně druh a počet nákladových kusů-měrných jednotek.
3. Pokud zboží má zvláštní vlastnosti vyplývající ze znalosti ukladatele nebo i označení na balení /nákladových kusech/, např. pozor jed, pozor-rozbitné zboží apod./, musí být ukladatelem takto označeno i ve skladní smlouvě – **důležité pro odpovědnostní vztahy vyplývající z odborné péče skladovatele.**

Obsah právního vztahu

1. základní povinnosti tj. povinnosti skladovatele a ukladatele v reálném čase
2. sjednaná doba skladování
3. výše skladného /stanovuje se podle kritérií daných skladovatelem, např. za m čtvereční plochy nebo za uložené zboží, měrnou jednotku apod.)

4. *splatnost skladného – měsíční či jiná časová, proti vydání ze skladu, jiná, - § 531 odst.3 Ob.Z. – platba vždy nejméně 1x ze 6 měsíců pozadu*
5. *následky neplacení skladného*
 - 5.1. *V průběhu sjednaného období /výpověď, odstoupení od smlouvy/*
 - 5.2. *Proti vydání věci /zboží/ - zástavní (zadržovací) právo*
 - 5.3. *Následky odstoupení v praxi /bezdůvodné obohacení ukladatele/, realizace zástavního práva jinak, než prodejem zastavené věci, např. jejím zničením*

Skladištní list, potvrzení o uskladnění.

Je nutné vycházet z předpokladu, že skladní smlouva nemá povinnou písemnou podobu, i když subjekty musí si být vědomy rizik z jiné než písemné podoby. Obchodní zvyklosti v mezinárodním styku i § 528 Obch.Z. ukládají skladovateli vydat ukladateli písemné potvrzení o převzetí věci /zboží/ k uskladnění.

Skladištní list-WARRANT

- cenný papír podle zákona o cenných papírech
- vyjadřuje právo na vydání skladované věci
- osoba oprávněná nakládat se skladištním lisem má právní postavení ukladatele, i s právem na náhradu případné škody na věcech, které jsou předmětem skladní smlouvy, je pro skladovatele vlastníkem zboží
- pokud je vystaven „na jméno“, oprávněná osoba jej může na jinou osobu převést rubopisem
- pokud je vystaven na doručitele – každý doručitel = ukladatel vlastník
- nic nebrání mít řádnou smlouvu
- warrant je obchodovatelný /prodej zboží jedoucího, plovoucího, uskladněného/ zejména na zbožové burze
- je-li zboží vydáváno na základě skladištního listu jeho doručiteli, doručitel nemá povinnost platit skladné, je jen skladné oprávněn zaplatit, skladovatel uplatní zadržovací právo na zboží, ne právo zástavní, doručitel není aktérem skladní smlouvy.

Pozor – změna vlastníka Warantu v důsledku převodu rubopisem neznamena nový smluvní vztah ze skladní smlouvy, s warantem se zachází jako se směnkou.

Skladištní list obsahuje

- identifikaci skladovatele-emitenta skladištního listu
- identifikaci ukladatele
- označení a množství zboží, váhu nebo objem zboží – doporučuje se i druh zboží
- údaj, zda skladištní list je na jméno nebo na doručitele nebo na řad
- doba uskladnění
- místo a den vydání skladištního listu a podpis skladovatele
- není-li uveden řad osoby, na kterou je skladištní list vydán, má se zato, že je vydán na řad ukladatele, pokud neobsahuje rekta doložku

Písemné potvrzení o převzetí věci k uskladnění

- je jediným dokladem o existenci i ústní smlouvy
- mělo by obsahovat základní náležitosti skladní smlouvy tj. druh a množství skladovaných věcí, dobu skladování a výši skladného, pokud skladní smlouva nebyla vyhotovena písemně

- může být vydáno na jméno nebo na doručitele, ale nemá charakter cenného papíru, zejména u konsignačních položek (obdobu prodeje zboží z konsignačního skladu, prodej jedoucího, plovoucího či skladovaného zboží), ale řádnou postupní smlouvou, ne rubopisem
- jedná-li se o změnu v osobě ukladatele a potvrzení o uskladnění je vystaveno na jméno, skladovatel má právo aktivní legitimace k postupní smlouvě, bylo by vhodné je vždy uplatnit
- obsah by měl být stejný jako u skladištního listu-warrantu

Ukončení smluvního vztahu.

- a) smluvní vztah je řádně ukončen vydáním věci ukladateli a zaplacením skladného
- b) není-li skladné zaplaceno, skladovatel je oprávněn věc nevydat, podle § 535 Obch.Z. má zákonné zástavní právo na věc
- c) je-li veřejné skladiště také skladem celním, lze věc vydat jen se souhlasem celních orgánů
- d) má-li být realizováno zástavní právo, lze se zastavenou věcí volně nakládat jen se souhlasem celních orgánů, pokud se jedná o celní sklad.
- e) skladovatel v rámci zástavního práva může také celnímu úřadu navrhnout zničení věci nebo vzdání se ve prospěch státu
- f) odpovědnost za nakládání se zastavenou věcí nese skladovatel vůči ukladateli

5.3. Smlouvy o manipulaci se zbožím.

Jedná se o smlouvy o dílo – smlouvy o práci ve mzdě, kdy skladovatel sám nebo provede nebo sjedná, ale s vlastní odpovědností, tyto manipulační operace:

5.3.1. *Přebalování zboží*

5.3.2. *Změn značení a adjustace zboží.*

5.3.3. *Přizpůsobení zboží další dopravě.*

5.3.4. *Oprašování zboží, ochrana zboží před vnějšími vlivy.*

5.3.5. *Oprava obalů před podáním k další přepravě.*

5.3.6. *Provedení úprav nebo celkové provedení ochranných nátěrů zboží volně loženého.*

5.3.7. *Změna přepravních a průvodních dokladů.*

Jedná se vždy o **smlouvy o práci ve mzdě** – nejedná se však o smlouvy o dílo nebo zušlechťovací styk, ukladatel je v postavení objednatele práce, dává k ní i odborné pokyny, skladovatel tyto práce provede se vší odpovědností a odbornou péčí.

6. Pojištění v mezinárodním obchodě a jeho význam.

- Mezník v právní úpravě pojištění – zák.č.37/2004 Sb. v jeho platném znění – Zákon o pojistné smlouvě – zanikají obecné podmínky pojištění stanovené Občanským zákoníkem.

- Pojistná smlouva

Pojistná smlouva je smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli – pojistné § 2 Zákona.

- Subjekty pojistné smlouvy:
 - a) *Pojistitel – pojišťovna – subjekt, který podle zákona o pojišťovnictví nabízí pojistné služby – pojištění.*
 - b) *Pojištěnec – **pojistník** – subjekt, jenž si svou činnost pojišťuje a také, jemuž bude vyplaceno pojistné plnění.*
- Předmět smlouvy – povinnost pojistitele poskytnout sjednané plnění, pokud vznikne pojistná událost z činnosti/nečinnosti pojištěnce – **nahodilá skutečnost**
***Nahodilou skutečností** skutečnost, která je možná a u které není jisté, zda v době trvání soukromého pojištění vůbec nastane, nebo není známa doba jejího vzniku, **pojistnou událostí** nahodilá skutečnost Pojištění záruky se sjednává pro případ plnění z ručitelského závazku pojištěného, propadnutí kauce, jistoty nebo plnění z kauce nebo z jistoty nebo z jiného obdobného důvodu uvedeného v pojistné smlouvě. blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění, **pojistným nebezpečím** možná příčina vzniku pojistné události.*
- **Pojistné krytí** – maximální výše, do kterého pojistitel plní pojistníkovi v souvislosti s pojistnou událostí, může být spojeno s finanční spoluúčastí pojistníka-pojištěného.
- **Pojistné** – odměna pojistiteli za poskytované služby
- **Výluka z pojištění** – stanovení podmínek, kdy sice pojistná událost vznikne, ale pojistitel pro existenci sjednaných podmínek není povinen plnit:
 - a) *nesprávné balení zboží*
 - b) *nedostatky v adjustaci zboží*
 - c) *- špinavé dokumenty*
 Pro účely pojištění je nutné znát pojem čisté dokumenty – tj. dokumenty, které neobsahují poznámky na defektní balení nebo defektní stav zboží. Bude se jednat zejména o konosamenty a waranty.
 - d) *- teritoriální výluky*
 - e) *- jiné výluky a omezení*
 - f) *- **výluky uvedené pro pojistné krytí typů „C“, „B“, „A“***

Základní druhy pojištění

Veřejné pojištění, např. důchodové pojištění je upraveno zvl. Zákonem.

Soukromé pojištění – pojištění používané i v mezinárodním obchodě, jedná se o typ soukromně právního vztahu, a to:

- a) *Pojištění odpovědnosti za škodu – pojištění škodové – zejména v rámci ochrany zboží při jeho pohybu.*
- b) *Pojištění finančních ztrát, a to při pojištění komerčních rizik.*

Pojištění odpovědnosti za škodu na zboží při jeho skladování nebo přepravě.

Základní pojistné podmínky – Londýnská pravidla mají 3 základní druhy krytí:

- g) krytí C – minimální krytí
- h) krytí B - střední krytí

i) krytí A - nejširší krytí

Pojistné krytí „A“ kryje všechny rizika ze ztráty nebo poškození zboží s výjimkou:

- a) úmyslného nesprávného jednání pojistníka,
- b) obvyklého úniku tekutin, úbytku množství, zejména u zboží hromadné povahy,
- c) běžného opotřebení (ve vlastnostech zboží),
- d) nedostatečného nebo nevhodného balení,
- e) zdržení, nedodržení lhůty přepravy,
- f) platební neschopnosti dopravce,
- g) ztráty nebo poškození v důsledku válečných událostí, stávek apod.

Pojistné krytí „B“ kryje všechna rizika s výjimkou případů uvedených v pojistném krytí „A“ a dále:

- a) požáru nebo výbuchu,
- b) uvážnutí lodi na mělčině, potopení lodi, převrnutí lodi a tím nedodržení doby dopravy nebo poškození nebo ztrátu zboží,
- c) převrnutí nebo vykolejení dopravního prostředku,
- d) srážky dopravního prostředku s jiným objektem,
- e) vyložení nákladu ve stavu nouze,
- f) zemětřesení, sopečného výbuchu nebo blesku,
- g) obětí v rámci společné havárie,
- h) svržení nebo spláchnutí zboží z paluby lodi a dopravce tomu nemohl zabránit,
- i) vniknutí vody do dopravního prostředku nebo kontejneru
- j) zničení zboží během vykládky nebo nakládky

Pojistné krytí „C“ obsahuje všechny výluky uvedené v „A“ a „B“ jsou také uvedeny v pojistném krytí typu „C“, nicméně pojistné krytí 110% hodnoty přepravovaného zboží zdaleka nekryje vzniklé škody na zásilce, **když ztrátu obchodníka nečiní jen zboží samotné, ale i další vynaložené přímé obchodní náklady, které pojišťovny uznávají:**

- a) při prodeji zboží a jeho vývozu – do 50% fakturované ceny navíc,
 - b) při nákupu zboží a jeho dovozu – do 20% fakturované ceny navíc,
- tyto náklady pojistné krytí „C“ neobsahuje.**

Podle podmínek podložek CIF a CIP je prodávající povinen pojistit minimální krytí tj. 100% fakturované ceny + 10% navíc = tedy 110%, což se jeví jako nedostatečné

Pokud je zboží pojišťováno na více druhů dopravy – námořní/vnitrozemská mělo by být pojištěno u jedné pojišťovny, jinak dochází ke vzniku **lomeného pojištění**, které je nevýhodné, zejména v případech, kdy pojistná událost je co do druhu dopravy a nakládání se zbožím sporná nebo se jedná o společnou havárii nebo je sporné právo, podle kterého bude pojistná událost posuzována

POZOR také na výluky z pojištění a na pojistné podmínky České pojišťovny, které jsou výhodnější než londýnská pravidla – pojistné plnění ve výši 150% hodnoty uvedené na faktuře.

Pojistná událost:

- a) úplná nebo částečná ztráta zásilky zboží nebo zboží uskladněného
- b) poškození zboží v zásilce nebo poškození zboží ve skladu, při manipulaci apod.

Pojištění komerčních rizik – zvláštní pojistné produkty.

1. pojištění platební nevůle a platební neschopnosti kupujícího-dlužníka
2. pojištění nepřevzetí zboží kupujícím-příjemcem
3. pojištění celních či daňových dluhů
4. pojištění měnových a kurzových rizik

1. Pojištění platební nevůle nebo platební neschopnosti dlužníka – kupujícího

- Jedná se o klasické majetkové pojištění pohledávky.
- Pojistnou událostí je neplacení dluhu – kupní ceny ani v náhradní lhůtě po upomínacím dopisu.
- Důkazní břemeno nese pojištěný- musí prokázat nevůli nebo neschopnost dlužníka, zejména doručenými upomínacími dopisy.
- Výše pojistného plnění je sjednána v pojistné smlouvě, zpravidla činí celou kupní cenu nebo její převážnou část nebo nedoplatek, nedoplatek při splátkovém prodeji.

2. Pojištění nepřevzetí zboží kupujícím

- Nejedná se o pojištění zaplacení kupní ceny, ale předmětem pojištění je náhrada nákladů, které prodávajícímu s nepřevzetím zboží kupujícím vzniknou. Bude se jednat zejména o náklady:
 - a) *Na skladování zboží po určitou dobu na místě, kde se zboží nachází, pokud podle dodací doložky INCOTERMS má tyto náklady hradit prodávající – pojištěný.*
 - b) *Náklady na zpětnou dopravu zboží prodávajícímu nebo*
 - c) *Náklady dalšího prodeje zboží nebo*
 - d) *Náklady na zničení zboží, zejména zboží podléhajícího rychlé zkáze.*
- Nepřevzetí zboží musí být prokázáno, zejména nárokem třetích osob na placení skladování nebo manipulace se zbožím.
- Výše pojistného plnění je zpravidla omezena v pojistné smlouvě nebo VPP pojišťovny

3. Pojištění celních nebo daňových dluhů

- Jedná se zpravidla o pojištění a současně ručení při zajištění celního dluhu nebo zajištění spotřební daně, pokud jsou vyžadována celními orgány nebo správci daně nebo to ukládá zvláštní právní předpis.
- Z hlediska pojistných smluv se jedná o zvláštní druh pojištění záruky.
- Výše pojistného plnění se odvozuje od výše finančních prostředků uvedených pro ručení v záruční listině.
- Smluvní vztahy jsou složité, ale možné.

4. Pojištění kurzových a měnových rizik

- Jedná se o klasické komerční pojištění změn ve směnných kurzech
- Pojistnou událostí je změna kurzu stanovených měn, které jsou uvedeny v pojistné smlouvě, změna kurzu může být přesně definována.
- Výše pojistného plnění je výše ztráty, kterou pojištěný změnou kurzu utrpěl
- Důkazní břemeno má pojištěný, pojišťovna zkoumá podrobně platební podmínky smluvních vztahů, zejména uvedení měn placení a měn zúčtování, výši kurzu v poslední možný den placení apod., tedy lhůty splatnosti faktur.

7. **Dokladové vybavení zásilek.**

- Do logistického zajištění prodeje zboží zahrnujeme smluvní vztahy, které jsou jinak podřazeny pod „Obchody nehmotné II – Pomocné obchody“. Rozsah uzavíraných smluvních vztahů v oblasti logistiky je závislý **je přímo závislý na skutečně použité doložce INCOTERMS v dodací podmínce kupní/jiné smlouvy.**
- Pod pojmem logistické zajištění obchodní operace prodávajícím při prodeji zboží do zahraničí rozumíme:
 - a) *Zajištění příslušným povolení, licencí a certifikátů nutných pro přepravu zboží a dodání zboží kupujícímu – licence, úřední povolení, osvědčení o původu, certifikáty podle ochranných předpisů nebo předpisů bezpečnosti výrobků apod.*
 - b) *Provedení nutných a povinných administrativních úkonů spojených s přepravou zboží kupujícímu = úkony vývozního celního řízení, úkony správy DPH při dodání zboží do jiného členského státu EU, úkony správy spotřebních daní při vývozu do třetích zemí nebo dodání vybraných výrobků do jiného členského státu EU.*
 - c) *Zajištění přepravy zboží podle dodacích podmínek v kupní/jiné smlouvě.*
 - d) *Zajištění ochrany zboží při jeho pohybu, zajištění pojištění zboží na cestu, pokud se zejména jedná o rizikové přepravy zboží.*
 - e) *Realizaci zajišťovacích institutů pro řádné zaplacení dodaného zboží, pokud tyto již nezajistil příslušný obchodník, to vše před nakládkou zboží na dopravní prostředek a předání zboží dopravci.*
- Pod pojmem logistické zajištění nákupu zboží ze zahraničí kupujícím rozumíme:
 - a) *Řádnou vykládku zboží z příchodního dopravního prostředku a jeho převjímkou ve vztahu ke zjevným vadám a reklamaci zjevných vad dopravci.*
 - b) *Obchodně právní převjímkou zboží způsobem sjednaným v kupní/jiné smlouvě, zjištění zjevných vad a jejich reklamaci u prodávajícího/dodavatele.*

- c) *Provedení dovozních úředních formalit, tj. úkonů dovozního celního řízení, úkonů ukončení dopravy vybraných výrobků ze zahraničí, zejména z jiných členských států EU, zaúčtování dovozních faktur k DPH.*
- d) *Provedení úkonů podle podmínek předpisů o obecné bezpečnosti výrobků, o technické způsobilosti výrobků, ochranných předpisů, spojených s nákupem zboží v zahraničí a jeho případným uvedením na trh.*

Prodej zboží do zahraničí.

Předepsané úřední úkony.

- Nejpozději před nakládkou zboží a předání zboží dopravci musí prodávající disponovat příslušnými povoleními a licencemi, pokud jsou vyžadovány a tyto požadovaným způsobem předkládat státním kontrolním orgánům nebo připojit jako průvodní doklad k přepravním listinám. Bude se jednat zejména o:
 - a) *Úřední povolení – licence podle předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem*
 - b) *Úřední povolení – licence podle předpisů o obchodování se zbožím dvojího užití.*
 - c) *Ostatní povolení obchodně politické povahy.*
- Při prodeji a vývozu zboží do třetích zemí podání příslušných vývozních celních prohlášení nebo celních prohlášení pro zpětný vývoz zboží z EU, zajištění příslušných celních dokumentů, zejména:
 - a) *Dílů 3/8 vývozních JSD nebo jiných celních dokumentů.*
 - b) *Obdobných důkazů o uvedení zboží do tranzitních celních režimů (doklady T1 a T2, doklady karnet TIR, doklady Karnet ATA)*
 - c) *Osvědčení o původu zboží, které mají být jednak předkládány k celnímu řízení s příslušným vývozním JSD a mají doprovázet zásilku na místo určení (Certifikáty of Origin, Průvodní osvědčení EUR1, Průvodní osvědčení A.T.R nebo písemné podklady zejména na fakturách, které mohou tyto dokumenty nahradit).*
- Zajistit a k zásilkám jako zapsaný průvodní doklad připojit předepsané certifikáty a osvědčení podle ochranných předpisů nebo předpisů o obecné bezpečnosti výrobků nebo i jiných předpisů, které mohou být vyžadovány v dovozním státě nebo ve státech průvozních. Připojení takových dokladů ba mělo být uvedeno v kupní/jiné smlouvě.
- Pokud je zboží dodáváno do jiných členských států EU, je nutné každou zásilku s obchodní fakturou zahrnout do souhrnného daňového hlášení podle § 102 ZDPH, podat deklaraci – hlášení INTRASTAT.
- Pokud jsou předmětem dodávky vybrané výrobky podléhající spotřebním daním, provést všechny úkony, které vyžadují právní předpisy – Směrnice Rady a

EP 2008/118 ES pro dokladové vybavení zásilek (eAAD v souladu s Nařízením Komise 2009/684 ES, SAD v souladu s Nařízením Komise 1993/3649 EHS).

Ostatní úkony

- Pokud je zboží do zahraničí prodáváno a vyváženo s doložkami INCOTERMS typu „C“ – CIF, CFR, CIP, CPT – nebo s doložkami INCOTERMS typu „D“ – DAP, DAT a DDP INCOTERMS 2010/ DDU, DAF, DES, DEQ a DDP INCOTERMS 2000, je nutné zajistit přepravu na jednané místo plnění formou přepravních nebo zasílatelských smluv a zajistit jako relevantní dokumenty svědčící plnění dodací podmínky (Nákladní list CMR, nákladní list CIM, Lodní manifest CMNI, letecký nákladní list AWB, námořní konosament B/L, konosament FIATA, neodvolatelné speditérské potvrzení apod.)
- Vystavit obchodní fakturu, případně i fakturu „PRO FORMA“, obsah faktury je dán nyní v čl. 226 Směrnice Rady a EP 2006/112 ES s tím, že obsah faktury musí svědčit použité dodací doložce INCOTERMS.
- V případě rizikových přeprav zajistit ochranu zboží před poškozením a ztrátou při jeho pohybu pojištěním v souladu s „Londýnskými pojišťovacími pravidly“.

Základní informace o úředních formalitách v dovozních zemích včetně dovozů do EU.

- Pokud země dovozu je členským státem W.T.O, platí i v takové zemi základní společná pravidla W.T.O k činnosti státu ve vztahu k mezinárodnímu obchodu, ve vztahu k dovozu nebo vývozu zboží při uplatňování celních nebo daňových předpisů, když tyto procedury jsou v zásadě obdobné. Jedná se zejména o:
 - e) *Sazební zařazení zboží do položky „Harmonizovaného systému“.*
 - f) *Určení celní hodnoty, co by vyměřovacího základu pro dovozní cla a daně /s výjimkou zboží, na které jsou uvalovány spotřební nebo jiné dodatkové daně/ - vybavení zboží příslušnými doklady o ceně zboží, případně doklady o výši přímých obchodních nákladů.*
 - g) *Stanovení a prokazování původu zboží při dovozu do konkrétního státu.*
 - h) *Dokladové vybavení zboží příslušnými certifikáty ověřující technickou způsobilost výrobků.*
 - i) *Dokladové vybavení zboží certifikáty podle ochranných předpisů.*
 - j) *Netarifní překážky při dovozu zboží, úřední povolení, licence, které má každý stát vlastní, tam členství ve W.T.O příliš dovozy neovlivní.*
- Každý stát však může z důvodu bezpečnosti, z důvodu finanční nestability apod. zavést dodatkové kontrolní režimy, může dokonce zavádět i dodatkové dovozní daně, dovozní přírážky apod., s tím se nic nedá dělat, takový stav by měl však avizovat zahraniční odběratel včetně avíza dalších vyžadovaných doprovodných dokladů.

- Požadavek na dokladové vybavení by měl dodat vždy zahraniční kupující nebo příjemce zboží.

- Nedá se také vyloučit i subjektivní faktor kontrol, zpravidla na straně kontrolujících úředníků

Sazební zařazení zboží do položky celního sazebníku (Harmonizovaného systému)

- Pramenem práva pro zařazení zboží do položky celního sazebníku – do položky „Harmonizovaného systému“ je Nařízení Komise č. 948/2009 ES.

- V praxi to znamená následovně – pokud je vyvážené zboží zařazeno do příslušné podpoložky celního sazebníku – „Kombinované nomenklatury“ ve vývozním celním prohlášení, **prvních 6 číslic sazebního zařazení = položka v „Harmonizovaném systému“**. **Takto by mělo být uvedeno sazební zařazení u vymezení druhu zboží v obchodní faktuře.**

Určení celní hodnoty, co by vyměřovacího základu pro dovozní cla a daně /s výjimkou zboží, na které jsou uvalovány spotřební nebo jiné dodatkové daně/ - vybavení zboží příslušnými doklady o ceně zboží, případně doklady o výši přímých obchodních nákladů.

- Vyměřovací základ pro dovozní cla a daně se stanovuje podle podmínek uvedených v čl. 7 „Dohody o clech a obchodě – GATT“ a „Dohody o provádění čl. 7“, jejichž aktéry jsou členské státy W.T.O.

- Pokud je zboží předmětem prodeje, na obchodní faktuře by měla být vyznačena skutečná cena zboží – cena fco sjednané místo plnění, tzn. cena, která obsahuje kalkulovanou cenu zboží při EXW a kalkulované přímé obchodní náklady, které prodávajícímu vznikají na sjednané místo plnění a vyznačení sjednané doložky INCOTERMS.

- Pokud je zboží dodáváno s fakturou pro forma, měla by být hodnota zboží kalkulovaná obdobně, nicméně, nejedná se o cenu skutečně placenou, tudíž dovozní celní orgán y mohou vyměřovací základ určit podle pravidel platných ve W.T.O, jak výše uvedeno, ale z moci úřední, bez použití metody ceny skutečně placené.

Stanovení a prokazování původu zboží při dovozu do konkrétního státu.

- Pokud není situace – dovozní předpisy v zemi dovozu – jasná, je dobré, aby zásilku vždy doprovázelo „Osvědčení o původu zboží“ – „Certificat of Origin“ vystavené v ČR příslušným orgánem „Hospodářské komory“.

- Pokud je zboží odesíláno do státu, s nímž má EU dohodu o preferenčním obchodě, je nutné, aby zásilku doprovázelo „Průvodní osvědčení EUR1/EUR-MED“

nebo u malých zásilek „Prohlášení na faktuře“. Seznam zemí je na internetu – Celní správa – Clo – Původ zboží.

Ostatní certifikáty a doklady.

- Pokud se jedná o zboží, které podléhá režimu ochranných předpisů, takové zboží musí být vždy doprovázeno certifikátem vývozního státu a jsou někdy i pro jeho přepravu stanovené zvláštní režimy.
- Certifikát o technické způsobilosti výrobků nebo „Prohlášení o shodě“ se připojují k zásilce jen na základě požadavku kupujícího – příjemce, pokud to předpisy dovozního státu stanoví.
- Dovozní licence, úřední povolení a podobná povolení si musí v zemi dovozu zajistit dovozce – kupující nebo příjemce zboží.

Nákup zboží v zahraničí.

1.1. Převzetí zboží kupujícím – převímka zboží.

- Jak výše uvedeno, základní povinností kupujícího je povinnost převzít zboží podle dodacích podmínek kupní smlouvy, nepřevzetí zboží je hrubým porušením kupní smlouvy s možností požadavku náhrady škody na straně prodávajícího.

Vymezení základních pojmů:

- **Sjednané místo plnění** – smlouvou ujednané místo, kde v souladu s použitou dodací doložkou INCOTERMS přecházejí náklady a rizika z prodávajícího na kupujícího.
- **Převzetí zboží oprávněným příjemcem /ne vždy kupujícím/ z dopravy** – vykládky zboží po ukončení dopravy, oprávněný příjemce v rámci vykládky zboží má oprávnění reklamovat u dopravce v reklamačních lhůtách vady na zboží, které byly zřejmě způsobeny při dopravě a reklamují se u dopravce.
- **Místo obchodně právní převímky zboží** – místo, kde kupující provede převímku zboží s cílem určit vady na zboží a případně tyto vady reklamovat v reklamačních lhůtách, kdy jejich běh má započít vykládkou zboží /např. do 10 dnů po vykládce zboží od dopravce/.
- **Úplná převímka zboží** – obchodně právní převímky, kdy kupující zkontroluje, co do vad zjevných všechny nákladové kusy

- **Částečná přejímka zboží** – v kupní smlouvě se stanoví – vymezí část/zpravidla v procentech počtu nákladových kusů/, její výsledek se pokládá za výsledek přejímky úplné nebo při zjištění vad je důvodem k přejímce úplné.
- **Statistická přejímka** – v kupní smlouvě se stanoví s tím, že množství vad zjištěných při částečné přejímce se přepočítá na celkové množství vad bez toho, aby bylo nutné provádět přejímku úplnou.
- **Odběr a vyhodnocení vzorku** – zejména u zboží hromadné povahy, kdy kvalita a vady na zboží jsou dány jejich vlastnostmi nebo složením, používá se zejména při použití „Obrácené fakturace“ spojené s určením přesné ceny podle stavu vzorku.
- **Vady zjevné** – vady zjištěné při přejímce zboží nebo převzetí zboží od dopravce, jedná se zejména o poškození zboží při dopravě, rozdíly mezi množstvím zboží skutečně dodaného množstvím zboží uváděného v průvodních dokladech, zboží neodpovídající druhově, množstevně, zjistitelnými vlastnostmi nebo stavem, podmínkám uzavřené kupní / jiné/ smlouvy
- **Vady skryté** – vady nezjistitelné při přejímce zboží nebo vady zjištěné v průběhu provozu zboží – za vady skryté poskytuje prodávající záruky v záručních lhůtách – tyto záruční lhůty je nutné sjednat, nejsou zákonné.
- Vady na zboží se reklamují a vede se reklamační řízení.

1.2. Reklamacce a reklamační řízení

- Reklamacce je vždy písemný právní úkon kupujícího, příjemce, odběratele zboží, kterým namítá – reklamuje vady na zboží.
- Pro kupujícího existují 2 druhy reklamačních řízení, a to:
 - a) *Reklamacce vad z dopravy v rámci ukončení dopravy a převzetí zásilky zboží.*
 - b) *Obchodně právní reklamacce z přejímky zboží.*
 - c) *Obchodně právní reklamacce vad skrytých.*

Reklamacce vad z dopravy.

V rámci provádění mezinárodního obchodu je mezinárodní nákladní přeprava zboží upravena mezinárodními dohodami se silou zákona v ČR, přepravní smlouvy jsou smlouvy formulářované. Z hlediska potřeb firem v ČR se jedná zejména o:

- *Mezinárodní silniční nákladní přepravu zboží podle Úmluvy CMR*
- *Mezinárodní železniční nákladní přepravu zboží podle Úmluvy CIM (KOTIF)*
- *Kombinovanou přepravu zboží ve velkých kontejnerech podle podmínek např. INTERCONTAINER Ženeva.*

Každý jmenovaný přepravní systém má upraveny reklamační lhůty, na které je nutné dbát, a to:

- a) *Podle Úmluvy CMR může oprávněný příjemce zboží reklamovat vady na zásilkách do 7 dnů ode dne vykládky zboží z dopravního prostředku.*
- b) *Úmluva CIM stanoví podmínky tak, že „Komerční zápis o vadách musí být sepsán při vykládce zboží. Reklamovat vady lze jen v rámci vykládky zboží z vagonu sepsáním „Komerčního zápisu“ na místě samém nebo za podmínek stanovených ve vlečkových smlouvách. Předat „Komerční zápis“, co by reklamační akt lze nejpozději do 6 měsíců ode dne vykládky zboží, případně ode dne vzniku přepravní smlouvy – podeje zboží. Jakákoli reklamace mimo vykládku zboží a Komerční zápis není možná. Podrobnosti jsou v „Reklamačním řádu ČD“, je na internetu.*

Podmínky pro podání reklamace a vedení reklamačního řízení.

- a) *Jedná se o poškození zásilky nebo částečnou nebo úplnou ztrátu zásilky během přepravy.*
- b) *Dopravce je oprávněn si vyžádat znalecký posudek, odborný posudek apod., který svědčí vadám na zásilce, např. pro reklamaci ztráty zásilky nebo částečné ztráty zásilky se provádí úřední šetření, úřední vážení nebo počítání za přítomnosti policie, celních orgánů apod.*
- c) *Zásilka byla podána na „čistou přepravní listinu“, pokud byl dokument „nečistý“, zásilka musí vykazovat jiné vady, než vady v dokumentu zapsané.*
- d) *K reklamaci je také oprávněn prodávající, pokud zajišťoval dopravu v souladu s doložkami typu „D“ INCOTERMS. Pokud byla doprava zajištěna při použití doložek typu „C“, od okamžiku nakládky zboží na dopravní prostředek a převzetí zboží dopravcem jsou rizika z dopravy k tíži kupujícího.*
- e) *Při použití kombinované dopravy jsou reklamační podmínky stanoveny podle:*
 1. **Obchodních podmínek zasílatele nebo kontejnerového operátora.**
 2. **Podle reklamačních podmínek posledního dopravce.**
- f) *Lhůty k vyřízení reklamace a způsoby vyřízení reklamace jsou stanoveny v předpisech upravujících mezinárodní přepravu zboží nebo v obchodních podmínkách zasílatele.*

Obchodně právní reklamace zjevných vad

- Má se jednat o vady nezjistitelné při vykládce zboží, ale vady zjevné zjištěné při převzetí zboží

- Kupující tyto zjištěné vady reklamuje prodávajícímu zásadně písemnou formou, pojem písemná forma je dána právními předpisy zvoleného práva, např. HGB SRN pokládá za písemný úkon podaný prostředky výpočetní techniky jen v případech, kdy je taková zpráva opatřena elektronickým podpisem.
- V kupní/jiné smlouvě by měly být reklamační podmínky upraveny tak, aby dávaly po uplynutí lhůt právní jistotu dalšího postupu reklamanta, pokud reklamační podmínky nejsou vyřizovány
- **Reklamační podmínky:**
 - a) *Reklamační lhůty – do kdy je možno vady zjevné reklamovat, stanovit počátek lhůty – zpravidla datum ukončení obchodně právní přejímky zboží nebo datum vykládky zboží z dopravního prostředku.*
 - b) *Stanovit osobu – subjekt, která vady podsudí nebo označí*
 - c) *Lhůty k vyřízení reklamační, v případě nedodržení lhůty k vyřízení reklamační prodávajícím-dodavatelem stanovit presumpci:*
 1. **Uznání reklamační**
 2. **Neuznání reklamační**

1.3. Význam doložky INCOTERMS pro převzetí zboží.

Použitá doložka INCOTERMS v kupní smlouvě jevově ukazuje na dodací podmínku kupní smlouvy, zejména na:

a) *Ujednané místo plnění, tedy místo, které smluvní strany pokládají za místo, kde prodávající splnil svou povinnost dodat zboží a kupující nebo jím pověřená osoba /např. dopravce/ má zboží převzít /*

b) *Splněním dodací podmínky vzniká prodávajícímu nárok na zaplacení zboží, pokud není smlouvou stanoveno jinak – A/1-B/1 INCOTERMS.*

c) *Kupujícímu lze jen doporučit, aby v kupní/jiné smlouvě bylo zřetelně stanoveno:*

1. **Ujednané místo plnění z hlediska dodací podmínky – místo přechodu nákladů a rizik.**

2. **Pokud je místo ukončení dopravy kupujícímu na jiném místě než na sjednaném místě plnění podle bodu 1., obchodně právní přejímka zboží a běh reklamačních lhůt započne až vykládkou zboží.**

3. **Pozor na použití doložek typu „C“ (CIF, CFR, CIP, CPT), kdy místem plnění je místo nakládky na dopravní prostředek a převzetí zásilky zboží k přepravě, místem přechodu nákladů je až místo ukončení dopravy podle příslušné přepravní smlouvy /nemusí se jednat o místo kupujícího/, místem přechodu rizik z poškození nebo ztráty zásilky zboží je rovněž místo nakládky zboží.**

d) *Kupující si musí uvědomit také, že jakékoli dodání zboží prodávajícím vychází ze zásady – **dodáno na ujednané místo v příchozím dopravním prostředku nevyložené**, povinnost a rizika z vykládky nese kupující. Výjimky:*

1. **FCA v přístavu nalodění.**

2. **CIF, CFR, DAP – přístav určení, kdy podmínky vykládky zboží z lodi jsou stanoveny ve smlouvě s rejdařem – rejdař v tabulkách námořního stanovní, zda součástí námořního je či není vykládky z lodi.**

1.4. Úřední formality při nákupu zboží ze zahraničí.

1.4.1. Pořízení zboží z jiného členského státu EU plátcí DPH.

- Obchodování v EU v rámci volného pohybu zboží, administrativní povinnosti:

- a) *Podle předpisů o dani z přidané hodnoty – každé pořízení zboží z EU s výjimkami stanovenými ve Směrnici Rady a EP 2006/112 ES podléhá povinnosti přiznat DPH kupujícím, tedy při nákupu z EU českým subjektem podle českých daňových sazeb*
- b) *Každé pořízení zboží z EU v hodnotě nad 8. mil. Kč za rok podléhá povinnosti podle předpisů INTRASTAT. Statistický práh činí částku 8 mil. Kč, jak výše uvedeno.*
- c) *Každé pořízení a každé dodání minerálních olejů z EU a do EU podléhá pod INTRASTAT i když by statistický práh nebyl dosažen.*
- d) *Zvláštní právní předpisy platí pro obchodování s vybranými výrobky podléhajícími spotřební dani podle Směrnice 2008/118 ES.*

1.4.2. Dovoz zboží ze třetích zemí.

- Jedná se o splnění úředních formalit stanovených celními předpisy a předpisy o obchodně politických opatřeních.

- Nejzákladnější informace o nakládání s dovezeným zbožím

a) Dopravení zboží do ČR pod celním dohledem za použití tranzitního celního režimu.

Společné znaky tranzitních režimů.

- a) Osoba odpovědná za realizaci tranzitní operace – **hlavní povinný** – deklarant pro režim tranzitu
- b) Základní povinnosti hlavního povinného – zajistit pohyb zboží **od celního úřadu odeslání k celnímu úřadu určení:**
 1. *V nezměněném stavu.*
 2. *S neporušenou celní závěrou.*
 3. *S doklady vztahujícími se k přepravovanému zboží..*
 4. *Se zajištěním celního dluhu obsahujícího, jak clo, tak i daně na přepravovaném zboží vážnoucí, pokud tyto jsou součástí celního dluhu.*
 5. *Po stanovené trase.*

6. *Ve stanovené lhůtě.*

b) Právní postavení zboží – dočasné uskladnění.

a. od okamžiku předložení zboží (podání souhrnného celního prohlášení) do okamžiku přidělení požadovaného celně schváleného určení je zboží v právním postavení dočasně uskladněného za podmínek stanovených čl.50 až čl.53 CK

b. pokud se jedná o zboží dopravené jinak, doba dočasného uskladnění činí 20 dní (v námořních přístavech 45 dní)

c. **toto platí i v případech ukončení celního režimu tranzit, TCP** se současně pokládá za podání SCP (čl.55 CK)

d. lhůty dočasného uskladnění lze zkrátit, pokud se jedná o živá zvířata a zboží podléhající rychlé zkáze

e. podle čl.53 odst.1 CK přijmou celní orgány všechna opatření, včetně prodeje zboží, aby upravily postavení zboží, u něž nebyly splněny potřebné formalities k přidělení celně schváleného určení – nečinnost subjektů při dovozu zboží

f. pokud taková opatření nelze přijmout, nebo postavení zboží není vyřešeno, zboží se přemístí na náklady a rizika držitele zboží pod přímý dohled celních orgánů – čl.53 odst.2 CK

Účel dočasného uskladnění pro obchodníka:

1. *Provedení řádné sjednané přejímky zboží a zjištění zjevných vad na zboží.*
2. *Změna adjustace zboží a neutralizace dokumentů při reexportních operacích.*
3. *Možnost se rozhodnout, které zboží bude dále navrženo k propuštění zejména do volného oběhu a které zboží bude předmětem zpětného vývozu např. v rámci vad*
4. *Zajištění příslušných povolení-licencí nebo zajištění certifikátů podle ochranných předpisů.*
5. *Provedení povinného značení-kolkování lihu ve spotřebitelském balení, ale s povolením celních orgánů.*

c) Podání dovozního celního prohlášení s návrhem na propuštění zboží do navrhovaného celního režimu s doklady:

- Obchodní faktura
- Doklad o původu zboží – Certifikát of Origin, EUR 1, FORM „A“, Osvědčení A.T.R.
- Licence – úřední dovozní povolení.
- Certifikát – osvědčení podle ochranných předpisů.

- Přepравní listina, pokud je.

8. Obchodování se zahraničním formou příkazních smluv.

- Obchodní metody při obchodování a jejich význam.

1. Obchodní metoda přímá.

Účastníci smluvního vztahu bez účasti třetích osob sami vstupují do smluvního vztahu a jsou jedinými účastníky smluvního vztahu.

2. Obchodní metody nepřímá.

Účastníci smluvního vztahu uzavírají smlouvu za účasti třetích osob, a to zpravidla za účasti příkazníka, nebo při switchových obchodech nebo vědomých reexportech.

- **pojem příkazní smlouva, příkazce, příkazník, odměna příkazníka, odpovědnost příkazník**

Jedná se o smluvní vztah, kdy příkazce příkazníkovi příkazuje, aby v obchodě něco zajistil, samozřejmě za odměnu. Předpokladem je skutečnost, že příkazník jedná v intencích příkazu příkazce, porušení intencí je porušením smlouvy, příkazník odpovídá příkazci za škodu, pokud tato vznikne nesplněním podmínek stanovených příkazcem nebo nedostatkem odborné péče-odbornosti příkazníka.

- smlouva o zprostředkování

účastníci - zájemce-zprostředkovatel

- a) zajištění obchodu (prodeje včetně vyhledání kupujícího, případně sjednání kupní smlouvy jménem, na účet a na rizika zájemce)
- b) odměna – provize, vyplácet až za uskutečnění celého obchodu, tedy až po zaplacení kupujícím
- c) na každou operaci zvlášť smlouva o zprostředkování

- smlouva o obchodním zastoupení

účastníci - zájemce-obchodní zástupce

- e) zprostředkování pro více operací z jedné zastupitelské smlouvy, reklama, propagace, vedení konsignačních skladů a prodej z nich,
- f) jednání jménem zájemce, na jeho účet a na jeho riziko
- g) odměna – provize, vyplácet až po uskutečnění obchodu, tj. zaplacení kupní ceny, ostatní odměny platit zvlášť (např. odměny za provozování konsignačního skladu, propagaci a reklamu)
- h) výhradní obchodní zastoupení – exkluzivita – závazek prodávajícího neprodávat nebo nepoužít služeb jiných osob při nabídce a prodeji

konkrétní komodity zboží, v konkrétním čase na přesně vymezeném teritoriu

- smlouva komisionářská

účastníci - komisionář – komitent

- a) Komisionář obchoduje vlastním jménem, na účet komitenta, n vlastní riziko nebo na riziko komitenta, chová se jako prodávající vede konsignační sklad a z něj komisním způsobem prodává
- b) odměna – komise, zpravidla částka z výtěžku prodeje, kterou si komitent ponechá, nutné řádně zajistit všechny pohledávky z postoupení z boží komisionáři
- c) komitent s komisionářek uzavírají smlouvu obdobně jako smlouvu o obchodním zastoupení

- smlouva mandátní (obstaravatelská)

účastníci - mandant – mandatář (objednatel obstaravatel)

- a) mandatář jménem mandanta, na jeho účet a na jeho rizik v obchodě se vší odbornou péčí něco obstará-zajistí (např.celní řízení, kontrolu zboží podle B/9 Incoterms apod.)
- b) odměna mandatáře na základě dohody smluvních stran